

ΕΚΘΕΣΗ ΠΡΟΣ ΤΟ ΥΠΟΥΡΓΙΚΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΓΙΑ ΤΟ ΕΤΟΣ 1991
('Αρθρο 16, Νόμος 117/89)

Ι. ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Όπως και κατά το 1990 έτσι και κατά το 1991 συνέχισε ν'αμφισβητείται η νομική οντότητα της Επιτροπής από διάφορες Κυβερνητικές αρχές με αποτέλεσμα να μη γίνει κατορθωτό να παρασχεθούν έγκαιρα τα μέσα που χρειάζεται η Επιτροπή για να προχωρήσει στην άσκηση των ουσιαστικών καθηκόντων της.

2. Παρά τη γνωμάτευση του Γενικού Εισαγγελέα σε συνάντηση στο Γραφείο του στις 22.3.1991, ότι η Επιτροπή μπορεί να λειτουργήσει ως ανεξάρτητη υπηρεσία και να στελεχωθεί με προσωπικό με οργανικές θέσεις αφού τροποποιηθεί σχετικά ο Νόμος 117/89 και διασφαλίζεται έτσι η μονιμότητα της διαχρονικής λειτουργίας της Επιτροπής, οι αρμόδιες Κυβερνητικές υπηρεσίες προχώρησαν στην υποβολή πρότασης στο Υπουργικό Συμβούλιο για την κάλυψη των δαπανών λειτουργίας της Επιτροπής με χορηγία.

3. Έτσι το Υπουργικό Συμβούλιο με την απόφαση του με αρ. 36.045 και ημερομηνία 5.9.91 ενέκρινε:

- α) τη λειτουργία του Γραφείου της Επιτροπής ως ανεξάρτητου οργάνου
- β) την κάλυψη των Προϋπολογισμών της Επιτροπής από τους Κρατικούς Προϋπολογισμούς
- γ) την εξασφάλιση με συμπληρωματικό Προϋπολογισμό πιστώσεων ύψους £20.052 για τα έξοδα λειτουργίας της Επιτροπής για το 1991 και
- δ) την έγκριση για περίληψη στον Προϋπολογισμό του 1992 - κονδυλίου ύψους £72.281 για κάλυψη των εξόδων λειτουργίας της Επιτροπής για το 1992.

4. Λόγω έλλειψης χρονικών περιθωρίων δεν κατέσται δυνατό να εξασφαλιστούν συμπληρωματικές πιστώσεις για το 1991 και έτσι η Επιτροπή δεν μπόρεσε να προβεί στην πρόσληψη προσωπικού και να εκτελέσει τις ουσιαστικές δραστηριότητές της.

5. Η Επιτροπή εξακολουθεί να πιστεύει και επιμένει στην άποψή της, ότι για να διασφαλιστεί η μονιμότητα της διαχρονικής λειτουργίας της είναι απαραίτητο να στελεχωθεί με προσωπικό το οποίο να κατέχει οργανικές θέσεις της δημόσιας υπηρεσίας, με σχετική τροποποίηση του νόμου.

II. ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ

6. Κατά τη διάρκεια του 1991 η Επιτροπή συνήλθε σε 12 συνολικά συνεδρίες.

7. Τα κυριότερα θέματα τα οποία συζήτησε η Επιτροπή στις συνεδρίες της ήταν:

- Η λειτουργία και παροχή συμβουλευτικών υπηρεσιών σε ιδρύματα/κέντρα που λειτουργούν ή που άρχισαν τη λειτουργία τους μέσα στο 1991.

- Η ίδρυση και εγγραφή με βάση το άρθρο 9 του Νόμου ιδρυμάτων, σωματείων κ.λ.π. που ασχολούνται με θέματα νοητικά καθυστερημένων ατόμων.

- Η καταγραφή των αναπήρων.

- Η λειτουργία της Συμβουλευτικής Επιτροπής και η ανάθεση σ' αυτή μελέτης διαφόρων θεμάτων.

- Η παροχή υπηρεσιών σε άτομα ηλικίας πάνω από 18 χρόνων που συμπληρώνουν τη φοίτηση τους στα Ειδικά Σχολεία.

III. ΕΞΕΛΙΞΕΙΣ ΚΑΤΑ ΤΟ 1991

8. Η γενική κατάσταση στον τομέα της παροχής υπηρεσιών στα άτομα με νοητική καθυστέρηση με κάποιες εξαιρέσεις παρουσίασε, κατά την εκτίμηση της Επιτροπής, οπισθοδρόμηση.

9. Η κατάσταση αυτή είναι αποτέλεσμα της εμφάνισης τεραστίων σε μέγεθος κτιρίων ιδρυμάτων τα οποία αναμένεται να προσφέρουν υπηρεσίες σε άτομα με νοητική καθυστέρηση σε διάφορες περιοχές της νήσου.
10. Το μέγεθος των κτιρίων των ιδρυμάτων αυτών, ο χώρος όπου έχουν ανεγερθεί, το είδος των υπηρεσιών που θα προσφέρουν και ο αριθμός των ατόμων που αναμένεται να συγκεντρώσουν είναι στοιχεία τα οποία δείχνουν σαφώς ότι η λειτουργία τους θα είναι έξω τόσο από τις διεθνώς παραδεδεγμένες αρχές παροχής υπηρεσιών σε άτομα με νοητική καθυστέρηση όσο και με την υφιστάμενη πολιτική της Κυβέρνησης η οποία καθορίστηκε μετά από σχετική εισήγηση της Επιτροπής Προστασίας Νοητικά Καθυστερημένων Ατόμων (απόφαση Υπουργικού Συμβουλίου αρ. 35.620 ημερ. 6.6.1991).
11. Η κατάσταση αυτή βρίσκεται σε αντίθεση με την υφιστάμενη πολιτική και πρακτική στις ανεπτυγμένες χώρες του κόσμου και ειδικότερα της Ε.Ο.Κ. όπου στις περισσότερες απ' αυτές έχουν καταργηθεί πλήρως τα ιδρύματα και οι σχετικές υπηρεσίες παρέχονται σε μικρά κέντρα τα οποία είναι πλήρως ενταγμένα στην κοινότητα.
12. Είναι με βάση τις πιο πάνω διεθνείς αρχές και πρακτική που ετοιμάστηκε η εισήγηση της Επιτροπής και υιοθετήθηκε από το Υπουργικό Συμβούλιο η πολιτική για τη λειτουργία μικρών κέντρων φροντίδας (για μέχρι δέκα το πολύ άτομα και όχι 120 και 150 όπως συμβαίνει με ορισμένα από τα υφιστάμενα ή με εκείνα που θα λειτουργήσουν, ιδρύματα), τα οποία να είναι πλήρως ενταγμένα μέσα στην κοινότητα που εξυπηρετούν.
13. Η Επιτροπή με τη βοήθεια της Συμβουλευτικής της Επιτροπής καθώς και με τη βοήθεια άλλων ειδικών άρχισε τη σε βάθος μελέτη για το κάθε υπό ίδρυση κέντρο και θα υποβάλει σχετικές εισηγήσεις στα αρμόδια Υπουργεία.
14. Η Επιτροπή υποβάλλει παράκληση προς τα αρμόδια Υπουργεία όπως πριν από την παραχώρηση οποιωνδήποτε χρημάτων για την ανέγερση ή επέκταση κέντρων ή γενικά ιδρυμάτων για την φροντίδα νοητικά καθυστερημένων ατόμων παραπέμπει το θέμα για μελέτη από την Επιτροπή, έτσι πού να διασφαλίζεται ότι η λειτουργία τους βρίσκεται μέσα στα ορθά πλαίσια και εξυπηρετεί τις πραγματικές ανάγκες της κοινότητας.

15. Η εμφάνιση των προαναφερθέντων νέων ιδρυμάτων δίνει την ευκαιρία στην Επιτροπή να επισημάνει το γεγονός ότι όλα σχεδόν τα υπό ίδρυση και λειτουργία ιδρύματα προβάλλονται ως προσωπικά έργα των αρχικών δωρητών ενώ στην πραγματικότητα είναι έργα της κοινότητας είτε με τη μορφή εισφορών ατόμων ή της Κυβέρνησης. Με το πρίσμα αυτό, η Επιτροπή πιστεύει ότι η Κυβέρνηση έχει καθήκον να διασφαλίζει ότι οποιαδήποτε οικονομική βοήθεια θα πρέπει να κατευθύνεται στα ιδρύματα εκείνα που λειτουργούν μέσα στα πλαίσια της υφιστάμενης πολιτικής της.

16. Η Επιτροπή πιστεύει ότι η προσφορά υπηρεσιών στα άτομα με νοητική καθυστέρηση δεν πρέπει να φέρει "τη σφραγίδα" οποιουδήποτε ατόμου αλλά ν'αποτελεί τη συνισταμένη της προσφοράς της κοινότητας και των οργάνων της.

17. Για την προώθηση του στόχου αυτού η Επιτροπή έχει ήδη προχωρήσει στη λειτουργία του Ταμείου Προστασίας Νοητικά Καθυστερημένων Ατόμων, η ίδρυση του οποίου προνοείται από το άρθρο 11 του Νόμου 117/89. Το Ταμείο αυτό το οποίο θα δέχεται χορηγίες, εισφορές, δωρεές και κληροδοτήματα αναμένεται να συμβάλει θετικά και αργότερα να ρυθμίζει την παροχή πάνω σε ορθολογιστική βάση των υπηρεσιών για τα νοητικά καθυστερημένα άτομα.

18. Η Επιτροπή αναμένει την παροχή σχετικής χορηγίας από την Κυβέρνηση για την ενεργοποίηση του Ταμείου. Η Επιτροπή εισηγείται επίσης, όπως οποιαδήποτε περισσεύματα από τον ετήσιο Προϋπολογισμό της Επιτροπής, κατατίθενται στο τέλος κάθε χρόνου, ως συμπληρωματική χορηγία, στο Ταμείο.

19. Δε θα πρέπει όμως να μη αναφερθούν, αλλ'αντίθετα να τονιστούν ιδιαίτερα, εξελίξεις οι οποίες βρίσκονται μέσα στα πλαίσια της διακηρυχθείσας πολιτικής της Κυβέρνησης, που είναι:

- η λειτουργία του Κέντρου Ημερήσιας Φροντίδας του Συνδέσμου Προστασίας Ατόμων με Νοητική Αναπηρία (Φαβιέρου) Λευκωσίας
- η λειτουργία του Ιδρύματος "Έλικας" στη Λευκωσία και
- η λειτουργία του Κέντρου Ημερήσιας Φροντίδας "Απόστολος Παύλος" στο Λιοπέτρι.

IV. Η ΣΥΜΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ

20. Με απόφαση του Υπουργικού Συμβουλίου στις 28.3.91 ιδρύθηκε και λειτούργησε η Συμβουλευτική Επιτροπή σύμφωνα με το άρθρο 10 του Νόμου 117/89.

21. Η Συμβουλευτική Επιτροπή είναι 9μελής, απαρτίζεται από ειδικούς διαφόρων ειδικοτήτων που σχετίζονται με την νοητική καθυστέρηση και έχει ως όρους εντολής:

- να υποβάλλει προς την Επιτροπή απόψεις, εισηγήσεις και γνωματεύσεις πάνω σε γενικά ή ειδικά θέματα
- να διεξάγει μελέτες και έρευνες πάνω σε ειδικά θέματα και
- να παρέχει συμβουλές για την επίτευξη των στόχων του Νόμου.

22. Η Συμβουλευτική Επιτροπή συνήλθε μέσα στο 1991 σε 8 συνεδρίες.

23. Από την Επιτροπή ανατέθηκε στη Συμβουλευτική Επιτροπή η μελέτη δύο θεμάτων:

- α) Η πρόληψη της νοητικής καθυστέρησης και
- β) Η λειτουργία του Ιδρύματος "Μαργαρίτας Λιασίδου" στην Πάφο σε συνδυασμό με τη λειτουργία του ειδικού σχολείου "Θεοσκέπαστη" στην ίδια πόλη.

Μάιος 1992

ΚΕ/ΕΧ"Μ
RE920430.A04